

ประเทศไทยเลิกปล่อยซีโอทู

กรุงเทพฯ ประเทศไทย (5 มิถุนายน 2551) - เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก (World Environment Day) ประจำปี 2551 คณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) หรือ เอดีบี และ ศูนย์ปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมแห่งอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Environment Operations Center) ได้ผลิตสารคดีเรื่อง “เขตลุ่มแม่น้ำโขงอันยิ่งใหญ่ ฝืนป่าเพื่ออนาคตของเรา” (Forest for the Future)

สารคดีชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และประเด็นสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยที่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Environment Programme - UNEP) ได้เสนอคำขวัญ “เลิกปล่อยซีโอทู” (“kick the CO2 Habit-towards a low Carbon Economy” เพื่อรณรงค์ให้ประเทศต่างๆ ลดการใช้และปล่อยสารคาร์บอน

นอกจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงจากพืชและสัตว์ ซึ่งปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์แล้ว การตัดไม้ทำลายป่าอันมีค่าเพื่อนำไม้ไปใช้งานและผลิตกระดาษ เพื่อการเลี้ยงสัตว์และกสิกรรม ตลอดจนการทำไร่ขนาดใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการใช้พลังงานที่สูงขึ้น พฤติกรรมของมนุษย์เหล่านี้ไม่เพียงแต่เพิ่มการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อย่างมหาศาลเท่านั้น แต่ยังทำลายทรัพยากรอันมีค่าที่จะมาดูดซับคาร์บอนในชั้นบรรยากาศด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยิ่งขึ้น

การปกป้องป่าไม้จึงเป็นแนวคิดริเริ่มที่สำคัญในการใช้ป่าเพื่อเก็บกักคาร์บอน โดยป่าทำหน้าที่ปอดของโลก ช่วยดูดซับคาร์บอนที่ถูกปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศในทุกวันนี้ ป่าช่วยคุ้มครองสัตว์ป่าและเป็นถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารและแหล่งที่พึ่งของผู้คนในป่าและผู้คนที่พึ่งพาผืนป่าเหล่านั้น

“การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไม่ใช่แนวโน้มที่จะผ่านไปอย่างรวดเร็ว แต่เป็นประเด็นสำคัญที่จะกำหนดอนาคตของโลก เมื่อคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพเมื่อปีที่แล้ว เป็นการส่งสารอย่างชัดเจนว่าภาวะโลกร้อนเป็นความจริง และเรารู้ว่าคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่นๆที่เราปล่อยออกไปเป็นสาเหตุ” นายอูรูช มาลิก ผู้อำนวยการฝ่ายการเกษตร สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ แผนกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอดีบีกล่าว

ไม่กี่ปีมานี้ สภาพป่าไม้ในประเทศลุ่มแม่น้ำโขงได้เปลี่ยนแปลงไป โดยในช่วงสิบปีนับจากปี พ.ศ. 2533-2543 ภูมิภาคนี้สูญเสียพื้นที่ป่าไปกว่า 68,000 ตารางกิโลเมตร และสภาพของป่าที่หลงเหลืออยู่เสื่อมโทรมลงเนื่องจากการใช้มากเกินไป การแปรสภาพป่าและแรงกดดันจากการพัฒนา

การตัดไม้ทำลายป่าอย่างกว้างขวางเป็นภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพใน ขณะที่แหล่งที่อยู่อาศัยของป่าและสัตว์ป่าสูญหายไป หรือไม้พื้นที่ป่าที่เหลืออยู่ก็ถูกตัดทอน และแบ่งแยกออกจากกัน สิ่งเหล่านี้ทำร้ายความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นที่พึ่งพาของที่ได้ จากป่าเพื่อยังชีพ การทำลายป่ากระทบถึงปริมาณและคุณภาพของแหล่งน้ำ ทำให้ปัญหาดินถูก กัดเซาะรุนแรงขึ้น การตัดไม้และเผาป่ายังเป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพราะทำให้เกิดคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมาก ส่งผลต่อภาวะโลกร้อน

การลดลงของป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพก่อให้เกิดการแก้ปัญหาในระดับ ภูมิภาค ในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยร่วมกับอีกห้าประเทศในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงได้ เริ่มดำเนินการตามความคิดริเริ่มการอนุรักษ์แนวเขตความหลากหลายทางชีวภาพ (The Biodiversity Corridor Conservation Corridors Initiative: BCI) โครงการนี้เป็นโครงการ สิ่งแวดล้อมหลักของคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งได้รับการ สนับสนุนจากเอดีบี และเป็นแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วทั้ง ภูมิภาค โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ เอ็นจีโอ และชุมชนท้องถิ่น ขณะนี้มีโครงการเช่นนี้ในสภาพป่าที่ต่างกันหกแห่งในห้า ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง

หนึ่งในแนวเขตความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่เขตเทือกเขาตะนาวศรีทางฝั่งตะวันตก ของประเทศไทย โดยในเขตพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างอาณาเขตป่าทางฝั่งตะวันตกและ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาง มีแปลงเพาะพันธุ์ต้นไม้ 4 แห่ง เพื่อใช้สำหรับการฟื้นฟูป่า และ เพาะเมล็ดพันธุ์พืชผลไม้ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับแปลงเพาะพันธุ์เหล่านั้นได้

นอกจากนั้น รายงานการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่และการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม ของพื้นที่ย่อย 4 เขตในบริเวณดังกล่าวได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว ในขณะที่การศึกษาระบบ นิเวศวิทยาและความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ทั้งนี้ ชุมชนในบริเวณดังกล่าวได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยผ่านความตกลง ในการบริหารจัดการร่วมกัน และการอมรมความรู้และความชำนาญให้แก่คณะกรรมการท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญ

ดร. ทรงธรรม สุขสวัสดิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยอุทยานแห่งชาติ กล่าวว่า แผนงานสำหรับปี หน้าที่ได้แก่การดำเนินการรวมพื้นที่การท่องเที่ยวและวัฒนธรรมเชิงนิเวศวิทยาเข้าด้วยกันตาม แนวชายแดนประเทศกัมพูชา โดยความร่วมมือดังกล่าวคาดว่าจะเชื่อมโยงเขาใหญ่ อุทยานเขต อุทยานแห่งชาติทับลาน เข้ากับแนวพื้นที่ป้องกันของชายแดนกัมพูชา

กิจกรรมต่างๆ ในเขตเทือกเขาตะนาวศรีไม่ได้ดำเนินการโดยลำพัง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ ประโยชน์ตามข้อตกลงของอนุภูมิภาคในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นและพิทักษ์พื้นที่และแนว เขตความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะนั้น BCI ได้ดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ในอีก 5 พื้นที่ ใน 5 ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ผืนป่าแต่ละแห่งมีความสำคัญ แต่ในการรวมกำลัง การอนุรักษ์ป่าในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงให้เป็นหนึ่งเดียวนั้นเป็นอีกประเด็นที่สำคัญเช่นกัน ทั้งนี้ ยังมีโอกาสที่ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงจะร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งในการต่อสู้กับ ความเสี่ยงอันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งสามารถ ส่งผลต่อแนวเขตความหลากหลายทางชีวภาพได้

ในการนี้ ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงได้ส่งสารร่วมกันว่าผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเรื่องที่ท้าทาย และผืนป่าจะเป็นตัวหลักในการถูกทำลายในครั้งนี้ ทั้งนี้เป็นที่รู้กันว่าสิ่งแวดล้อมไม่มีแนวเขตแดน ฉะนั้น การรวมการตอบสนองของแต่ละประเทศในเรื่องดังกล่าวเข้ากับหน่วยงานระดับอนุภูมิภาคที่มีประสบการณ์และได้รับการฝึกฝน จะก่อให้เกิดแต่ผลดีต่อสิ่งแวดล้อมที่ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงใช้ร่วมกัน และแม่น้ำโขงซึ่งเชื่อมประเทศเหล่านั้นเข้าด้วยกัน

สารคดีดังกล่าว ซึ่งมีความยาว 25 นาที จะนำผู้ชมเข้าเยี่ยมชมป่าอันอุดมสมบูรณ์ในประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ กัมพูชา ลาว จีน ไทย และเวียดนาม ซึ่งเป็นที่ที่พวกเขาจะพบประชากรซึ่งอาศัยและพึ่งพาอาหารจากผืนป่าเหล่านั้นเพื่อยังชีพ และจากสารคดีดังกล่าว ผู้ชมจะได้รับการแนะนำให้รู้จักกับป่าในอนุภูมิภาค ซึ่งนับได้ว่าเป็นความหลากหลายทางชีวภาพที่คงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก นอกจากนั้น พวกเราจะได้เรียนรู้วิธีการบรรเทาความเสียหายของป่าดังกล่าว ซึ่งส่งผลต่อภูมิภาค รวมทั้งเศรษฐกิจและสวัสดิภาพของภูมิภาคด้วย

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ

Sarah Katz
Outreach Specialist
The Greater Mekong Subregion Environment Operations Center
Asian Development Bank
Tel: +66-2 207 4429
Fax: +66-2 207 4400
E-mail: sarah@gms-eoc.org